

Beter Samen: netwerkbenadering biedt regie aan hulpvrager én sociale kring

Jouw koers voor een leven met kwetsbaarheid bepalen. Sámen met de mensen die jou het beste kennen: leden van het sociale netwerk. Dat helpt mensen met een hulpvraag meer kwaliteit van leven en begrip van hun omgeving te ervaren. Maar dat samen koers bepalen gaat niet vanzelf. Hoe ondersteun je mensen om een route voor hun leven met een kwetsbaarheid uit te stippelen? Rond diverse netwerkprojecten in de stad, waaronder Beter Samen van het Ben Sajat Centrum, leren professionals uit zorg en welzijn hoe dit kan.

Van cliënt- naar netwerkgericht werken

Tijdens de digitale werkconferentie Beter Samen van eind juni kwamen vierenzestig beleidsmakers, ervaringsdeskundigen en professionals bij elkaar. Het doel? Ervaringen uit diverse Amsterdamse netwerkprojecten bijeenbrengen en eerste lessen verzamelen. In Beter Samen, en in de projecten Samen Rijk, Resource Groepen en 'Samenwerken met naasten' worden professionals getraind in diverse netwerkbenaderingen. 'We experimenteren met een omslag in werkwijze: van cliënt- en mantelzorggericht naar netwerkgericht werken,' vertelt projectleider Laura Vermeulen van het Ben Sajat Centrum. 'Die omslag leidt tot meer regie en begrip van hun omgeving bij hulpvragers. Professionals ontwikkelen vaardigheden voor de toekomst: hoe kunnen cliënten, hun familie en kennissen professionals uitnodigen in hun plan, in plaats van andersom?'

'Ik ben heel enthousiast. Vroeger was ik diegene die oplossingen aandroeg. Nu help ik familie en cliënt de eigen strategie te bepalen.' [Christelle van Velzen](#)
Casemanager Dementie Cordaan

Netwerkwerken voor de toekomst

Gracia Velland, plaatsvervangend voorzitter van de Dementie-Brigade bij de gemeente Amsterdam, opent de conferentie: 'Versterken van informele netwerken is één van vier pijlers in het beleidsprogramma dementie.

Amsterdammers wonen langer thuis. Begrip van de sociale omgeving is van doorslaggevend belang voor hun kwaliteit van leven. Als professional heb je je tot die sociale omgeving te verhouden. Maar er bestaan geen trucjes voor hoe je dat doet. Sociale netwerken hebben hele diverse behoeften. Bij de ene familie treed je meer op de voorgrond dan bij de andere. Wat betekent faciliterend optrekken, gegeven die verschillen?'

De vraag omdraaien

Ambulant begeleider Yvonne Blaauw licht tijdens de opening een eerste puntje van de sluier op. Sinds september 2019 volgt ze in het project Beter Samen de training van SoNeStra. Yvonne: 'Ik heb

geleerd de vraag om te draaien. De familie van mijn cliënte met dementie was het niet met elkaar eens. Eerst probeerde ik hun problemen op te lossen, maar door de training heb ik de familie samen uitgenodigd. Ze vroegen mij wat de bedoeling was. Ik heb hen toen gevraagd: hoe zou jullie plan eruit zien? De familie is toen hun eigen aanpak gaan bedenken. Het werkt nu beter. Gaan afspraken niet door, dan heb ik contact en gaat de familie met die vraag aan de slag. De interactie is positief. Iedereen voelt zich gehoord.'

Starten vanuit verlangen

In het project Een Rijkere Leven leren professionals met hun cliënt op zoek te gaan naar een droom of verlangen. Frenny de Frenne van het Sociale Benaderingsteam vertelt hoe dit de sleutel werd tot hernieuwd contact: 'De training heeft mij aangemoedigd niet in zorg en problemen te denken maar in het leven te duiken. Er was veel gebeurd tussen mijn deelneemster en haar vrienden. Maar mijn deelneemster verlangde naar hernieuwd contact en haar kennissen maakten zich zorgen. Ik heb mijn deelneemster geholpen haar wens naar kennissen toe uit te spreken. Zo sloegen we een brug tussen haar oude en nieuwe leven. Mijn deelneemster kon opnieuw laten zien wie zij was en kreeg beter contact met de mensen waar ze gelukkig van wordt.'

Durf te vragen!

Netwerkbenaderingen vragen daarmee net zo goed iets van ervaringsdeskundigen. Tom Schram en Patricia Zebeda hebben beiden een grote kring kennissen gevormd die henzelf en hun partners die Alzheimer hebben dagelijks steunen. Tom: 'Toen Pia de diagnose kreeg hebben wij iedereen verteld wat er aan de hand is. Zij die hulp aanboden hebben we een concrete vraag gesteld. Dagelijks komen vrienden in de ochtend voor Pia langs en heb ik tijd voor mijzelf.' Patricia: 'De crux ligt in durven vragen stellen. In sociale netwerken draait het om het overwinnen van vraag- en aanbodverlegenheid. En vervolgens geef je hen die hulp aanbieden vertrouwen.'

De faciliterende houding

Tijdens de presentaties hebben deelnemers stiften en papier bij de hand. Ze schrijven kernwoorden op en delen die voor het scherm en in de chat: 'Laat familie zelf de hulpvraag formuleren,' is één van de 64 opmerkingen. 'Sluit aan bij hun dynamiek en zoek naar verlangen,'

schrijft een tweede deelnemer. In groepjes van acht gaan deelnemers met trainers in gesprek over hoe je dat doet. De centrale vraag: hoe kan het dat er beweging in het netwerk ontstaat in deze voorbeelden? Het woord 'faciliteren' komt vaak terug. Trainer Riet van SoNeStra: 'Een netwerk is een samenspel van mensen die allen op verschillende, maar eigen wijze in relatie tot de persoon staan en van betekenis zijn. Als facilitator ga je nieuwsgierig op zoek. Je laat je verrassen door ieders inbreng, verbindt perspectieven met elkaar en helpt iedereen bijdragen aan het bedenken van de strategie die het beste past bij de persoon die centraal staat.'

Sociale netwerken hebben hele diverse behoeften. Wat betekent faciliterend optrekken, gegeven die verschillen?

Gracia Velland,
plaatsvervangend voorzitter
Dementie-Brigade Gemeente Amsterdam

Uitdagend

Twee onderwerpen komen vaak terug. Het eerste onderwerp is de omvang van het netwerk. 'Wij horen regelmatig dat een cliënt geen netwerk heeft,' vertelt Michiel van Hees van de Resource Groepen. 'We leren dat je die conclusie niet te snel moet trekken. De cliënt bepaalt wie hij of zij erbij wil hebben om zijn of haar vraag op te pakken. Dat levert bijna altijd mensen op.' Trainer Riny Moonen vertelt hoe het ook hier om faciliteren gaat: 'Als hulpverlener ben je passant. Het netwerk blijft, maar is vaak verborgen. Door iemands verhaal centraal te maken, en de juiste vragen te stellen breng je relaties weer in beeld.'

Een tweede onderwerp is de organisatie. 'Hoe maak je de omslag naar netwerkgericht werken mogelijk?', vragen beleidsmakers. Anna Riemersma, programmamanager informele zorg van Cordaan: 'Er wordt gezocht naar waar energie ligt, naar wensen, verlangens en kansen. Dat is een omslag voor hulpverleners die opgeleid zijn in problemen oplossen, doelen behalen en acties uitzetten. Het was fijn om te praten over het soort begeleiding die dat vraagt. Ook de organisatie moet faciliteren.'

'Dit wil ik ook leren!'

Na tweeënehalf uur gesprek concluderen deelnemers hoe nieuwsgierig de werkconferentie maakt. 'Dit wil ik ook leren!' heeft een deelnemer in één van de groeps gesprekken gezegd. 'Ik ga het belang van de faciliterende houding overbrengen aan Social Work-studenten!' schrijft een docent van de HvA. 'We staan aan het begin van een ontwikkeling,' zegt Gracia Velland. 'Onze ambitie voor het vervolg? In stad samen verder leren over hoe je deze benaderingen voor optrekken met informele netwerken gemeengoed maken. Daar wil ik graag aan bijdragen.'

Meer weten?

Schrijf je hier in voor de nieuwsbrief van het Ben Sajat Centrum. Volg ons op Twitter #BeterSamen.

Dank

Het project Beter Samen is mogelijk gemaakt door subsidies van ZonMw en FNO.

Projectpartners

